

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ»

Шифр та назва спеціальності	Для всіх спеціальностей	Факультет / Інститут	Соціально-гуманітарних технологій
Назва освітньо-наукової програми	Для всіх ОНП доктора філософії	Кафедра	Педагогіки і психології управління соціальними системами ім. акад. І.А. Зязюна

ВИКЛАДАЧ

Гура Тетяна Віталіївна, tatyana-gura@ukr.net

Кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами ім. ак. І.А.Зязюна НТУ «ХПІ». Досвід роботи – 25 років. Автор понад 150 наукових та навчально-методичних праць. Провідний лектор з дисциплін: «Вступ до спеціальності», «Психологія лідерства в бізнесі», «Психологія бізнесу та підприємництва», «Загальна психологія».

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Дисципліна спрямована на вивчення сутності та складників педагогічної майстерності, дидактичних принципів педагогіки вищої школи та основних тенденцій і напрямків розвитку інноваційних педагогічних технологій і можливостей ефективного їх використання в процесі професійної діяльності викладача.
Мета та цілі	Мета полягає у розвитку у аспірантів навичок ефективної педагогічної діяльності та опанування педагогічною майстерністю як важливим чинником якості підготовки майбутніх фахівців. Цілі: навчити аспірантів зрозуміти сенс понять «педагогічна майстерність», «педагогічна культура», «педагогічний такт»; визначити аспірантами рівень своєї педагогічної майстерності, готовності до її здійснення та якостей, які необхідно розвивати для оволодіння педагогічною майстерністю; навчити цілеспрямовано використовувати підходи і способи формування та розвитку педагогічної майстерності в практиці викладацької діяльності.
Формат	Лекції, практичні заняття, самостійна робота. Підсумковий контроль – іспит.
Результати навчання	Здійснювати проведення занять з використанням складових педагогічної майстерності. Демонструвати готовність до усвідомлення шляхів, методів та форм удосконалення педагогічної майстерності науково-педагогічних працівників
Обсяг	Загальний обсяг дисципліни 120 год.: лекції – 20 год., практичні заняття – 20 год., самостійна робота – 80 год.
Пререквізити	«Світоглядні та соціокультурні основи науково-технічної діяльності», «Іноземна мова для комунікації у науково-педагогічному середовищі», «Представлення наукових результатів», «Інформаційні технології в педагогічній та науковій діяльності», «Методи та методологія педагогічного дослідження»

Вимоги викладача

Аспірант зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною та додатковою літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. З метою оволодіння необхідною якістю освіти з дисципліни потрібна відвідуваність і регулярна підготовленість до занять. Без особистої присутності аспіранта підсумковий контроль не проводиться.

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Лекція 1	Феномен «Педагогічна майстерність» Історія розвитку педагогічної майстерності. Сутність поняття «педагогічна майстерність». Педагогічна майстерність як сукупність якостей особистості, що забезпечують високий рівень самоорганізації професійної діяльності педагога. Аксиологічний підхід до вивчення педагогічних явищ. Основні категорії педагогіки: аспект педагогічної майстерності.	Практичні заняття 1	Педмайстерність як найвищий рівень самоорганізації професійної діяльності педагога. Дослідження рівня сформованості у аспірантів рівня педагогічної майстерності.	Самостійна робота	Закони «Про вищу освіту», «Про освіту» про підвищення рівня професійної кваліфікації науково-педагогічних працівників
Лекція 2	Складові педагогічної майстерності. Духовність викладача. Глибинне знання своєї дисципліни. Знання цілей і завдань навчання. Уміння володіння технологією. Знання, розуміння і володіння методами навчання. Розуміння вибору форм навчання. Мотивація навчання. Артистизм. Режисура. Імпровізація.	Практичні заняття 2	Застосування складових педмайстерності в майбутній професійній діяльності. Сучасні емпіричні дослідження педмайстерності науково-педагогічних працівників вищої школи. Типологія педагогічних позицій М.Талена		Підготовка повідомлення про відомих педагогів – викладачів-майстрів своєї справи, що акцентують увагу на складових педагогічної майстерності Підготувати інформацію по моделям педагогічної майстерності М.Талена
Лекція 3	Елементи педагогічної майстерності. Педагогічна технологія з застосуванням педагогічної майстерності. Театральна педагогіка. Теорія рішення винахідницьких рішень.	Практичні заняття 3	Розв'язання ситуаційних задач з застосуванням елементів педагогічної майстерності		Місце майстерності діяльності педагога в законодавчих документах МОН України. Розробка методики на тему: Застосування теорії вирішення винахідницьких рішень під час викладання дисципліни за профілем аспіранта
Лекція 4	Елементи педагогічної майстерності. Педагогічна творчість. Педагогічний стиль. Педагогічна культура.	Практичні заняття 4	Педагогічна культура як необхідний компонент поведінки педагога - майстра своєї справи.		Підготовка прикладів з життя відомих педагогів, які відрізнялися високим рівнем педагогічної культури
Лекція 5	Елементи педагогічної майстерності. Педагогічно спрямоване спілкування і поведінка.	Практичні заняття 5	Розв'язання ситуаційних задач з застосуванням елементів педагогічної майстерності		Підготовка повідомлення про впровадження в освітній процес елементів педагогічної творчості під час викладання дисципліни за профілем аспіранта.
Лекція 6	Значення історико-педагогічних засад в системі виховання педагогічної майстерності	Практичні заняття 6	Опанування сучасними педагогічними технологіями виховного характеру. Модульний контроль №1		Розв'язання ситуаційних задач з застосуванням історико-педагогічних засад системі виховання педагогічної майстерності.

Лекція 7	Педагогічна майстерність І.Зязюна	Практичні заняття 7	Елементи педагогічної майстерності І.Зязюна	Самостійна робота Опрацювання навчального посібника «Краса педагогічної дії» (автори:Зязюн І.А., Сагач Г.М).написання тезаруси на тему: Формування духовної культури особистості засобами благодатного слова (гомилетики). Опрацювання навчального видання Г. Д.Клочек «Константи Василя Сухомлинського». Підготовка тезарусів на основі 3 статей на тему: Три основні загальнолюдські цінності особистості педагога – Любов, Добро, Краса. Опрацювання видання А.Макаренка «Педагогічна поема». Навести приклади виховання А.Макаренком вихованців Куряжа: відношення до праці та особистісних якостей вихованців Опрацювання навчальне видання «Історико-педагогічний альманах. Реалізація педагогічних ідей К.Д. Ушинського в освіті сьогодення»: збірн. наук. праць молодих дослідн. Підготувати повідомлення про педагогів-новаторів, наставників вищої технічної школи.
Лекція 8	Новаторські ідеї виховання педагога В.Сухомлинського та педагога А.Макаренка	Практичні заняття 8	Застосування виховної концепції В.Сухомлинського педагогіці та Застосування виховних ідей А.Макаренка: відношення до праці та особистісних якостей вихованців в педагогіці.	
Лекція 9	Новаторські ідеї К. Ушинського. Удосконалення педагогічної майстерності за Р. Піоновою. Професіоналізм. Педагогічна майстерність. Педагогічне новаторство.	Практичні заняття 9	Методика етичного виховання К.Ушинського: відмова від педагогіки «страху», підтримання дисципліни шляхом нагород та покарань, виховання в атмосфері гуманності та ціле покладання. Визначення особистісних рис викладача вищої школи за Р.Піоновою	
Лекція 10	Педагогічні інноваційні технології як засіб підвищення професійної компетенції викладача вищої школи. Удосконалення педагогічної майстерності викладача вищого навчального закладу на принципах В. Гриньової. Комплексність.Індивідуалізація. Самовдосконалення,. Дотримання професійної культури. Концентричність. Активність. Цілісність. Єдність особистісного і дійового. Перспективність.	Практичні заняття 10	Педагогічні інноваційні технології Розвиток педагогічної майстерності на основі принципів В.Гриньової. Підсумкове заняття.	
				Перспективна модель розвитку моєї професійної майстерності.

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Основна

1. Педагогічна майстерність: Підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.; За ред. І. А. Зязюна. — К.: СПД Богданова А.М., 2008. — 376 с.
2. Педагогічна майстерність учителя: Навчальний посібник / За ред. проф. В.М. Гриньової, С.Т. Золотухіної. — Вид. 2ге, випр. і доп. — Харків: «ОВС», 2006. — 224 с. repository.kpi.kharkov.ua
3. Піонова Р.С. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. — Мн.: Університетське, 2002. — 256 с. <https://socio.125md.com/pedagogika>
4. Нечепоренко Л. С. Педагогічна майстерність: монографія / Л. С. Нечепоренко. — Харків: Видавничий центр ХНУ, 2009. — 276 с. repository.kpi.kharkov.ua
5. Ничкало Н.Г. Педагогічна майстерність у закладах професійної освіти: монографія / Н.Г. Ничкало. — К.: 2003. — 246 с. repository.kpi.kharkov.ua
6. Романовський О.Г. Філософія досягнення успіху: навчальний посібник / О.Г. Романовський О.Г., В.Є. Михайличенко. — Х.: НТУ «ХПІ», 2003. — 691 с. repository.kpi.kharkov.ua
7. Товажнянский Л. Л. Основы педагогики высшей школы: учеб. пособие / Л. Л. Товажнянский, А. Г. Романовский, А. С. Пономарев, З. А. Черванева. Харьков: НТУ «ХПИ», 2005. — 600 с. repository.kpi.kharkov.ua
8. Подласый И. П. Педагогика. Новый курс. В 2 кн. — М., 1999. — Кн 1. — 576 с., Кн 2. — 256 с. repository.kpi.kharkov.ua

Додаткова

1. Амонашвили Ш.А. Размышления о гуманной педагогике / Г.А. Амонашвили. — М.: изд. Дом Ш.Амонашвили, 1995. — 496 с. repository.kpi.kharkov.ua
2. Бех І.Д. Виховання особистості / І.Д. Бех. — К.: Либідь, 2003. — 280 с. repository.kpi.kharkov.ua
3. Зязюн І.А. Педагогіка добра. Ідеали і реалії / І.А. Зязюн. — К.: Либідь, 2000. — 308 с. repository.kpi.kharkov.ua
4. Зязюн І.А. Краса педагогічної дії / І. А. Зязюн, Г.М. Сагач: навчальний посібник. — К.: Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1997. — 302 с. <https://www.twirpx.com/file/>
5. Історико-педагогічний альманах. Випуск 3. Реалізація педагогічних ідей К.Д. Ушинського в освіті сьогодення: збірн. наук. праць молодих дослідн. / за ред. О.Є. Антонової, В.В. Павленко. — Житомир ФО-П Левковець Н.М., 2015. — 226 с. http://eprints.zu.edu.ua/20366/1/_2015.
6. Клочек Г.Д. Константи Василя Сухомлинського [Текст]: статті / Г.Д. Клочек. — Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2008. — 67 с. <https://www.cuspu.edu.ua/ua/osobysti-storinky-ta-blohy/klochek/3241-konstanty-vasylia-sukhomlynskoho>
7. Макаренко Антон. Педагогическая поэма / Антон Макаренко. — М.: Манн, Иванов и Фербер, 2016. — 560 с. <https://www.labirint.ru/books>
8. Ковальова І.О. Імідж педагога: монографія / І.О. Ковальова. — Х.: Антіква, 2002. — 202 с.

ПЕРЕЛІК ЗАПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ

1. Охарактеризуйте поняття «педагогічна майстерність».
2. Опишіть особливості розвитку педмайстерності в Древній Греції: Сократа, Платона, Аристотеля
3. Охарактеризуйте критерії педагогічної майстерності: гуманність, педагогічна доцільність, творчість, оригінальність.
4. Опишіть особливості розвитку педмайстерності в XVI-XIX столітті: позиції Дж. Локка, Я.А. Коменського та К.Д. Ушинського.
5. Охарактеризуйте критерії педагогічної майстерності викладача вузу: мотивація навчання, артистизм, імпровізація, режисура.
6. Опишіть особливості розвитку педмайстерності в XVIII-XIX столітті: позиції Г. Пенталоцці, Й. Гербарта, А. Дистервейга, Г.С. Сковороди.
7. Охарактеризуйте педагогічні уміння майстерності викладача ЗВО: гностичні знання, проєктивні, конструктивні, комунікативні, організаційні та креативні вміння.
8. Прокоментуйте місце педмайстерності в законодавчих документах МОН України.
9. Охарактеризуйте форму театральньо-естетичної діяльності викладача вузу - технологію ТРІЗ.
10. Опишіть складові педагогічної майстерності.
11. Охарактеризуйте типологію педагогічних позицій М.Талена.
12. Охарактеризуйте елементи педагогічної майстерності.
13. Охарактеризуйте компоненти міжособистої комунікації педмайстерності викладача вузу: атракцію, рефлексію, емпатію.
14. Опишіть формування педагогічної майстерності на основі виховної концепції І.Зязюна.
15. Охарактеризуйте елементи педагогічної майстерності І.Зязюна.
16. Опишіть формування педагогічної майстерності на основі новаторських ідей виховання А.Макаренка.
17. Опишіть формування педагогічної майстерності молодих викладачів на основі новаторських ідей К.Ушинського.
18. Охарактеризуйте удосконалення педагогічної майстерності за Р.Піоновою.
19. Охарактеризуйте удосконалення педагогічної майстерності викладача вищого закладу освіти на принципах В.Гриньової.
20. Опишіть педагогічні інноваційні технології як засіб підвищення професійної компетентності викладача науково-педагогічного працівника вищої школи.

ПЕРЕЛІК ОБЛАДНАННЯ

Аудиторне приміщення, дошка

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою																																														
Розподіл балів для оцінювання успішності аспіранта	90-100	A	відмінно	Нарахування балів	<p>Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> вивчення кожної із 10 тем дисципліни – по 8 балів. <p>Оцінювання включає аудиторну та позааудиторну роботу аспіранта, опрацювання теоретичних питань та виконання практичних завдань, пов'язаних із обґрунтуванням складників педмайстерності, складання програми розвитку педмайстерності тощо.</p> <ul style="list-style-type: none"> іспит: 20 балів <p>Таблиця. Розподіл балів для оцінювання поточної та підсумкової академічної успішності аспіранта</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; margin-top: 10px;"> <thead> <tr> <th colspan="10">Поточне оцінювання та самостійна робота</th> <th rowspan="3">Екзамен</th> <th rowspan="3">Сума</th> </tr> <tr> <th colspan="5">Змістовий модуль 1</th> <th colspan="5">Змістовий модуль 2</th> </tr> <tr> <th>T1</th><th>T2</th><th>T3</th><th>T4</th><th>T5</th> <th>T6</th><th>T7</th><th>T8</th><th>T9</th><th>T10</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>8</td><td>8</td><td>8</td><td>8</td><td>8</td> <td>8</td><td>8</td><td>8</td><td>8</td><td>8</td> <td>20</td> <td>100</td> </tr> </tbody> </table> <p style="text-align: center; margin-top: 5px;">T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.</p> <p>Критерії оцінювання знань та вмінь визначені відповідним Положенням НТУ «ХПІ» від 23.02.2018 http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/dokumenti-ntu-hpi-2/</p>	Поточне оцінювання та самостійна робота										Екзамен	Сума	Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	20	100
	Поточне оцінювання та самостійна робота										Екзамен	Сума																																					
	Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2																																											
	T1	T2	T3			T4	T5	T6	T7	T8			T9	T10																																			
	8	8	8			8	8	8	8	8	8	8	20	100																																			
	82-89	B	добре																																														
	74-81	C																																															
64-73	D	задовільно																																															
60-63	E																																																
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання																																															
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни																																															

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ

Аспірант повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при нерозв'язності конфлікту доводиться до співробітників відділу аспірантури.

Силабус за змістом повністю відповідає робочій програмі навчальної дисципліни